

Na podlagi prvega odstavka 4. člena Zakona o zdravstveni negi in babištvu (Uradni list RS, št. 14/26) je Skupščina Zbornice zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveze strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije (v nadaljnjem besedilu Zbornica – Zveza) 27. 3. 2026 sprejela

KODEKS ETIKE ZA BABICE SLOVENIJE

Uvodne določbe

Kodeks etike za babice Slovenije določa obvezujoča načela in standarde ravnanja, po katerih se morajo v skladu z Zakonom o zdravstveni negi in babištvu ravnati babice pri izvajanju babištva v specializiranih zdravstvenih zavodih za ginekologijo in porodništvo, pri drugih izvajalcih dejavnosti babištva in na domu pacientov.

Načela in standardi ravnanja Kodeksa etike za babice Slovenije zavezujejo tudi študentke in študente babištva, ko opravljajo klinično usposabljanje pri izvajalcih dejavnosti babištva.

Kršitve Kodeksa etike za babice Slovenije v skladu s svojimi pristojnostmi obravnava Častno razsodišče Zbornice – Zveze.

Kodeks etike za babice Slovenije razlaga Upravni odbor Zbornice – Zveze po pridobljenem mnenju Častnega razsodišča Zbornice – Zveze.

Izraz izvajalec dejavnosti babištva ima pomen, kot ga določa Zakon o zdravstveni negi in babištvu.

Babica in ženska

I. NAČELO

Babica spoštuje in zagovarja temeljne človekove pravice, pravice žensk, otrok in družine.

Babica spoštuje načelo enakosti in zagotavlja vsem ženskam enako kakovostno babiško obravnavo ne glede na narodnost, barvo kože, spol, jezik, vero, politično prepričanje, izobrazbo, socialni položaj in drugo osebno okoliščino.

Babica zagotavlja, da nihče ne bo prikrajšan ali oškodovan zaradi svojega zdravstvenega stanja, fizične ali psihične nezmožnosti, videza, starosti, kulture in vrednot, stanu ali spolne usmerjenosti in spolne identitete ter zdravju škodljivih razvad. Babica je nepristranska pri obravnavi ranljivih skupin.

Izraz babica v slovenskem prostoru zajema vse dosedanje strokovne nazive v zvezi s poklicem babice: medicinska sestra - babica, višja medicinska sestra s specializacijo iz porodniške zdravstvene nege, diplomirana babica, diplomirani babičar, magister/magistra babištva. V besedilu uporabljeni izraz babica se nanaša na oba spola.

Kodeks etike za babice uporablja besedo ženska, ki odraža biološki spol in spolno identiteto velike večine tistih, ki so v rodni dobi. Za namene kodeksa etike za babice ta izraz vključuje deklice, mladostnice in osebe, katerih spol ne ustreza njihovem biološkemu spolu ali ki imajo morda nebinarno identiteto.

Kjer uporabljamo izraz ženska, s tem naslavljamo žensko, njene otroke in družino kot neločljivo celoto.

Babica pri strokovnem delu pristopa k ženski celostno in sočutno ter deluje kot njena zaupnica in zagovornica. Žensko vedno postavlja v središče babiške obravnave.

Babica obravnava žensko, otroka in družino kot neločljivo celoto. Neločljiva celota pomeni, da so med sabo povezani fizično, čustveno in psihološko. Njihovo zdravje in dobrobit sta soodvisna.

II. NAČELO

Ženske imajo pravico do varne, pravočasne, spoštljive, kulturno občutljive in kakovostne babiške obravnave.

Babica žensko ustrezno, razumljivo, jasno in popolno informira o vseh možnih izbirah, brez vpliva lastnih stališč in prepričanj. Babica je kulturno občutljiva in v verbalnem in neverbalnem komuniciranju spoštljiva do nazorov ženske.

Babica zagotavlja ženski pravico do izbire in ji omogoči soodločanje o njeni zdravstveni obravnavi, kar se zapiše v obliki informirane privolitve.

Babica žensko seznani z odgovornostjo, ki jo nosi za lastne odločitve.

Pojasnilo

Babica se zaveda, da lahko pride do okoliščin, ko odločitve ženske na osnovi informirane privolitve ne bo mogoče izpolniti. V primeru, ko bi odločitev ženske pomenila ogrožanje življenja zanjo in/ali otroka, je babica dolžna ženski situacijo pojasniti na njej razumljiv način in ravnati v skladu s strokovno utemeljeno babiško prakso.

III. NAČELO

Babica spoštuje zasebnost in dostojanstvo ženske, otroka in družine.

Babica upošteva in spoštuje pravico ženske do zasebnosti in dostojanstva pri babiški obravnavi.

Babica zavezuje poklicna molčečnost. Dolžna je varovati vse informacije o ženski in otroku, ki jih izve pri opravljanju poklica, in so zdravstvenega, osebnega, družinskega ali socialnega značaja (tudi po svoji upokojitvi, prenehanju izvajanja poklica ali smrti ženske ali otroka).

Babica spoštuje in zagotavlja zaupnost podatkov v skladu z željo ženske in veljavno zakonodajo in razkrije določene podatke le, kadar sta ogrožena zdravje ali varnost ženske ali otroka.

Babica zagotavlja zasebnost in zaupnost osebnih podatkov ne glede na obliko, v kateri so podatki shranjeni.

Babica vse oblike govornega, pisnega in digitalnega komuniciranja (vključno z družbenimi mediji in omrežji) uporablja odgovorno in ob spoštovanju pravice do zasebnosti drugih. Če se

družbeni mediji uporabljajo kot mehanizem za ustrahovanje ali nadlegovanje žensk, babice pri tem ne sodelujejo in takega vedenja ne podpirajo.

Babica in babiška praksa

IV. NAČELO

Babica je v okviru svojih kompetenc in aktivnosti samostojna. Dolžna je izvajati strokovno, kakovostno in varno babiško obravnavo, utemeljeno na raziskavah, ter je etično, strokovno, kazensko in odškodninsko odgovorna.

Babica posameznicam, ki jih obravnava, zagotavlja najboljšo možno strokovno obravnavo, ki je v skladu s filozofskimi stališči babiške profesije. Ta stališča izražajo spoštovanje življenja, podporo fiziološkim procesom in človekovemu dostojanstvu ter temeljijo na znanstvenih dokazih, empatiji in humanizmu.

V centru babiške obravnave sta ženska in njen otrok; ob tem ne sme zanemariti njune ožje socialne mreže – partnerja, družine ter pomembnih drugih, ki oblikujejo njun podporni sistem.

Babica si prizadeva za kontinuirano babiško obravnavo in celostni pristop. Pri tem upošteva zdravstvene, čustvene, socialne in družinske okoliščine ženske.

Babica z žensko vzpostavlja partnerski odnos – babica v odnos prispeva strokovno znanje, ženska pa lastne notranje potenciale in intuitivno poznavanje sebe.

Babica je za svoje strokovne odločitve, dejanja in izide odgovorna pred svojo vestjo, žensko in njeno družino, babiško profesijo ter družbo, pri čemer z redno samorefleksijo zagotavlja, da njeno delovanje ostaja strokovno, etično in usmerjeno v dobrobit vseh vključenih.

Babica vse okoliščine oziroma postopke dokumentira sproti, odkrito, jasno in natančno ter dokumentacijo primerno hrani.

Če babica ugotovi, da kakovost babiške obravnave ženske, otroka in/ali njune družine ni ustrezna, je dolžna dati pobude za izboljšave (npr. preoblikovanje standardov, pravilnikov, strokovnih doktrin ipd.).

Babica je dolžna prijaviti nestrokovno ravnanje, neetični odnos ali katerokoli vrsto nasilja stanovskih kolegic, drugih zdravstvenih strokovnjakov ali sodelavcev svojim predpostavljenim oziroma ustreznim organom. V primeru suma na zanemarjanje, nasilje ali zlorabo ženske oziroma njenega otroka mora aktivno zaščititi njeno in otrokovo zdravje ter varnost. Ob tem poskrbi tudi za svojo varnost in varnost svojih sodelavcev.

Babica ne odkloni babiške obravnave ženski in njeni družini ob nujnih stanjih v babištvu.

Babica ne odkloni nujne medicinske pomoči in strokovne pomoči ljudem v izjemnih razmerah.

Babica je naklonjena uporabi preverjenih tehnologij, vendar le te ne smejo nadomestiti potrebnega človeškega dotika in odnosa.

Pojasnilo

Babica lahko odkloni babiško obravnavo ali sodelovanje pri zdravstveni obravnavi, če presodi, da ni v skladu z njeno vestjo in z mednarodnimi pravili etike v zdravstvu, razen v primerih nujne medicinske pomoči.

O ugovoru vesti mora babica predhodno obvestiti svojega delodajalca, ki mora to upoštevati, vendar uporabnicam zagotoviti možnost za nemoteno uveljavljanje pravic s področja zdravstvenega varstva. Babica o ugovoru vesti obvesti tudi Zbornico – Zvezo, ki njeno odločitev zabeleži v register zdravstvenih delavcev v dejavnosti zdravstvene nege in babištva.

Babica, ki uveljavlja ugovor vesti glede konkretnega posega, mora o tem najprej pravočasno obvestiti žensko in jo napotiti k drugi babici.

Babica lahko zavrne izvedbo posegov in/ali postopkov, za katere nima ustreznih strokovnih znanj in izkušenj. Ob tem uporabniki, ki jih obravnava, ne smejo biti prikrajšani.

Babica odkloni vsako darilo, če je to mogoče razumeti kot prizadevanje, da bi za posameznika v njeni babiški obravnavi ali zase dosegla kakršnokoli ugodnost. Za darilo štejejo stvari, pravice in storitve, ki jih je mogoče finančno ovrednotiti v skladu s slovenskimi predpisi.

Babica vsebine vseh oglasov, publikacij in objavljenega gradiva pripravi odgovorno, etično in v skladu s strokovnimi načeli na način, da ne zavajajo in ne izkoriščajo ranljivosti žensk, otrok ali družine ter natančno odražajo njena ustrezna znanja, izkušnje in usposobljenost.

V. NAČELO

Babica sodeluje pri nadzorih in preiskavah zoper njo ali v zvezi z drugimi, bodisi posamezniki bodisi organizacijami.

Babica mora sodelovati z ustreznimi službami in organizacijami pri pregledu dokumentacije in ustreznih dokazil o svojih poklicnih kvalifikacijah oziroma strokovni usposobljenosti in pogojih za opravljanje poklica.

Babica mora obvestiti vse delodajalce o vsakem opozorilu, obtožbi ali ukrepu zoper njo v zvezi s kaznivim dejanjem oziroma če je bila spoznana za krivo kaznivega dejanja, storjenega pri njeni poklicni dejavnosti oziroma za kazniva dejanja, ki lahko kakorkoli vplivajo na njeno poklicno dejavnost in primernost za opravljanje poklica babice oziroma nadzori, ugotovitvami in ukrepi pristojnih organov v zvezi z dovoljenjem za samostojno opravljanje dela in njeno poklicno dejavnostjo.

Babica mora obvestiti ženske in njihove družine o vsakem opozorilu, obtožbi ali ukrepu zoper njo v zvezi s kaznivim dejanjem ali če je bila spoznana za krivo kaznivega dejanja, storjenega pri njeni poklicni dejavnosti oziroma za kazniva dejanja, ki lahko kakorkoli vplivajo na njeno poklicno dejavnost in primernost za opravljanje poklica babice oziroma ukrepi pristojnih organov v zvezi z njenim dovoljenjem za samostojno opravljanje dela.

VI. NAČELO

Babica deluje zdravstvenovzgojno in promovira zdravje.

Babica je nenadomestljiva pri pripravi na porod in odgovorno starševstvo. Njena zdravstvenovzgojna vloga ni omejena samo na področje zdravja žensk, otrok in družin, ampak tudi na širšo družbeno skupnost.

Babica spodbuja zdrav življenjski slog, informira o aktivnostih, ki krepijo zdravje, in ozavešča o škodljivosti razvad. V širšem smislu pa skrbi tudi za javno zdravje, zato v korist ohranjanja zdravja prebivalstva ustrezno informira ter ukrepa.

Babica in babištvo

VII. NAČELO

Babica skrbi za svoj strokovni, karierni in osebni razvoj.

Babica si prizadeva za vseživljenjsko učenje, sledenje strokovnim priporočilom in nadgrajevanju svojih znanj.

Babica s svojim delom prispeva k razvoju babištva, spoštuje poklicne standarde in etična načela ter deluje v skladu z zakonodajo.

Babica se je dolžna karierno razvijati, pri tem so ji omogočene različne poti napredovanja.

Ključni del osebnosti in identitete babice so poklicne vrednote in prepričanja, ki usmerjajo njeno delo in krepijo njeno pripadnost profesiji.

Babica redno izvaja samorefleksijo za izboljšanje svojega delovanja, pri čemer osebno raste in se strokovno razvija. Skrbi tudi za lastno psihofizično kondicijo.

Babica pri svoji profesionalni in osebni podobi smiselno uporablja dokument o poklicni podobi zdravstvenih delavcev v dejavnosti zdravstvene nege in babištva.

VIII. NAČELO

Babica podpira in izvaja znanstvenoraziskovalno delo na področju babištva in se zavzema za prakso, ki temelji na dokazih. Aktivno sodeluje tudi pri raziskavah na drugih področjih znanosti.

Babica proaktivno raziskuje ter s tem skrbi za napredek in razvoj lastne profesije. Vključuje se tudi v raziskovanje sorodnih znanstvenih področij. Dognanja raziskav prenaša v prakso.

Babica skrbi za kakovost raziskovanja, ohranja in ščiti dostojanstvo in integriteto v raziskavo vključenih udeležencev ter pridobi soglasja ustreznih komisij za etiko.

Babica zavrne sodelovanje v vseh raziskavah, kjer ni jasno razvidno, da so pridobljena potrebna dovoljenja s strani primernih etičnih komisij ali je ogroženo dostojanstvo vključenih v raziskavo.

Babica vedno zagotavlja zaščito ženskam, ki sodelujejo v raziskavi. Skrbi, da so pred podajo soglasja popolnoma informirane ter da v raziskavi sodelujejo prostovoljno. Babica vsem

ženskam nudi kakovostno babiško obravnavo, četudi se za sodelovanje v raziskavi niso odločile ali pa so iz raziskave izstopile.

Babica ustrezno hrani podatke, ki so pridobljeni pri raziskovanju. Pri predstavljanju rezultatov in ugotovitvah, bodisi pisno ali ustno, podatke anonimizira, tako da identiteta udeležencev raziskave ostane zaščitena in jih ni mogoče prepoznati.

Babica pri objavljanju rezultatov dosledno spoštuje avtorske pravice ter ustrezno navaja vse vire in dognanja drugih avtorjev, pri čemer upošteva načelo akademske integritete. Pripomočke umetne inteligence uporablja kritično in odgovorno. O podatkih razpravlja nepristransko ter jih predstavlja objektivno.

Babica in sodelavci

IX. NAČELO

Babica se zaveda dobrega sodelovanja v timu. Odgovorno prenaša naloge in dolžnosti na sodelavce. Zagotavlja profesionalno in učinkovito vodenje, ki omogoča zaščito dobrega počutja ljudi in izboljšanje njihovih izkušenj v sistemu zdravstvenega varstva.

Babica nikoli ne odkloni strokovne pomoči sodelavki v timu.

Babica z asertivnim vedenjem prispeva k dobrim medosebnim odnosom znotraj zdravstvenega tima in zunaj njega.

Babica pri timskem delu sodeluje z različnimi strokovnjaki, pri čemer spoštuje poklicno vlogo in znanje posameznika.

Babica, ki vodi babiški tim, opredeli prednostne naloge, skrbi za učinkovito upravljanje vseh virov, da zagotovi najboljšo možno kakovost babiške obravnave.

Babica na sodelavko prenese le tiste poklicne aktivnosti in dolžnosti, ki so v okviru njene pristojnosti in se pred tem prepriča, da le-ta v celoti razume navodila.

Babica sodeluje pri izobraževanju študentov babištva, dijakov in študentov drugih zdravstvenih ved ter pri uvajanju babic v prakso.

Pojasnilo

Babice sodelujejo z zdravniki in drugimi zdravstvenimi delavci, kar lahko privede do različnih pogledov na zdravstveno obravnavo. V takšnih primerih si babica prizadeva najti ravnotežje med strokovnimi mnenji, pri tem pa zagotavlja varno in podporno okolje za žensko.

Če pride do nejasnosti v komunikaciji med babico in zdravnikom oz. do dvoma v naročene ukrepe, babica lahko uporabi protokol, ki omogoča razjasnitev nejasnosti.

Babica in družba

X. NAČELO

Babica se zavzema za reproduktivno zdravje žensk in aktivno sodeluje pri oblikovanju zdravstvenih politik in zakonodaje, ki vplivajo na sistem zdravstvenega varstva žensk. Babica s svojim ravnanjem, znanjem in odnosom prispeva k ugledu profesije v družbi.

Babica ravna v skladu s poklicno dolžnostjo, ki jo določajo splošno sprejeta doktrina, strokovna pravila in standardi, etična pravila tega kodeksa in nacionalni predpisi.

Babica s svojim delovanjem podpira trajnostni razvoj, spodbuja okolju prijazne prakse in odgovorno rabo virov v zdravstvenem sistemu.

Babica spoštuje in zagovarja enakost spolov in aktivno podpira opolnomočenje žensk. Zaveda se edinstvenih bioloških sposobnosti ženske v reproduktivnem obdobju, zaradi česar ji je v zdravstvenem varstvu treba zagotoviti določene prioritete.

Kadar babica sodeluje z mediji, pri tem vedno varuje zaupnost in dostojanstvo ljudi.

Babica in strokovne organizacije

XI. NAČELO

Poklicna pripadnost pomeni povezanost babic kot strokovne skupnosti, ki deli skupne vrednote, znanje in cilje za razvoj babištva.

Babice se preko strokovnih organizacij z oblikovanjem jasnih stališč vključujejo v oblikovanje zdravstvenega varstva.

Babica s svojo pripadnostjo profesiji in visokimi moralno-etičnimi vrednotami dviguje lasten ugled, ugled poklica in strokovne organizacije v delovnem okolju in družbi.

Članstvo v strokovni organizaciji je hkrati čast in dolžnost vsake babice, saj odraža njeno predanost poklicnim vrednotam, strokovnemu razvoju, babiški profesiji in strokovni organizaciji.

Babica je solidarna do drugih babic doma in po svetu. Nudi jim stanovsko podporo pri razvoju profesije. V primeru elementarnih in drugih nesreč jih podpira in jim nudi pomoč.

KONČNA DOLOČBA

Ta kodeks začne veljati z dnem sprejetja na Skupščini Zbornice – Zveze.

Z uveljavitvijo tega kodeksa preneha veljati Kodeks etike za babice Slovenije, ki ga je Skupščina Zbornice – Zveze sprejela 28. 3. 2025.

Anita Prelec

Predsednica Zbornice zdravstvene in babiške nege
Slovenije – Zveze strokovnih društev medicinskih
sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije